

S t a n o v i s k o

hlavného kontrolóra obce k návrhu rozpočtu Obce Huncovce na roky 2019 - 2021

V súlade s § 18f, ods. 1, písm. c) zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a podľa ustanovení § 9, ods.1 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov, predkladám týmto, Obecnému zastupiteľstvu v Huncovciach, stanovisko k **návrhu** viacročného rozpočtu obce vrátane programového rozpočtu Obce Huncovce, na roky 2019 – 2021.

Viacročný rozpočet tvorí rozpočet na príslušný rozpočtový rok, rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom roku a rozpočet na ďalší nasledujúci rok po roku nasledujúcom po príslušnom rozpočtovom roku.

Cieľom programového rozpočtovania v územnej samospráve je prehľadný rozhodovací proces, presné definovanie účelu vynakladania verejných zdrojov a očakávaných výsledkov, ako aj definovanie zodpovednosti správcov verejných prostriedkov za ich rozdelenie, pri posúdení efektívnosti a účinnosti vynakladania verejných zdrojov.

Programový rozpočet je zostavený v programovej štruktúre, výdavky rozpočtu sú zaradené do 13 programov a v rámci programov do 57 podprogramov (pre rok 2019 je aktívnych 49 podprogramov). Prvky ani projekty programového rozpočtu nie sú v programovej štruktúre navrhnuté. Štruktúra programového rozpočtu na úrovni programov a podprogramov však dostatočne pokrýva všetky činnosti obce.

Príslušné programy a podprogramy obsahujú zámery, ciele a merateľné ukazovatele. Účely vynakladania verejných zdrojov aj merateľné ukazovatele sú navrhnuté vhodne. Programové členenie je doplnené existujúcou platnou rozpočtovou klasifikáciou a o bližšie vysvetlenie charakteru výdavkov jednotlivých programov, resp. podprogramov.

Rozpočtový proces územnej samosprávy je regulovaný ustanoveniami ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti, zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákona 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, zákona 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmu územnej samosprávy, nariadenia vlády SR č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmu územnej samosprávy, zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení, všetko v znení neskorších predpisov.

Predložený návrh rozpočtu zabezpečuje, v rámci ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie, rovnorodé triedenie príjmov a výdavkov, vrátane ich vecného vymedzenia a vrátane finančných operácií s finančnými aktívami. Rozpočtová klasifikácia, v zmysle § 4 ods. 4 zákona NR SR č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, bola dodržaná.

Príjmy obce sú spracované podľa ekonomickej klasifikácie, do rozpočtu určeného na schvaľovanie obecným zastupiteľstvom boli pripravené v rozdelení na bežné príjmy, kapitálové príjmy a príjmové finančné operácie, s členením až do úrovne položiek, resp.

podpoložiek ekonomickej klasifikácie a taktiež vlastné príjmy rozpočtových organizácií rozdelené na materskú školu a základnú školu so zapracovaním do celkových príjmov obce vrátane rozpočtových organizácií. V rozpočte sú navrhnuté príjmové finančné operácie. Príjmové finančné operácie nevstupujú do prebytku rozpočtu obce, ich účelom je krytie schodku kapitálového rozpočtu alebo presunu čerpania výdavkoch financovaných zo štátneho rozpočtu.

Bežné výdavky, kapitálové výdavky a výdavky z finančných operácií sú v rámci sumárneho prehľadu programového rozpočtu rozlíšené podľa príslušného programu a podprogramu. Výdavky boli spracované na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie. Výdavky rozpočtových organizácií budú po schválení rozpočtu následne rozpísané v samostatných rozpočtoch rozpočtových organizácií. V rozpočte nie sú uvažované žiadne výdavkové finančné operácie. Výdavkové finančné operácie nevstupujú do schodku rozpočtu obce.

Okrem rozpočtu na roky 2019-2021 obsahuje návrh rozpočtu aj skutočné čerpanie za roky 2016 a 2017, rozpočet roku 2018 a očakávanú skutočnosť roku 2018. Návrh rozpočtu tak plne spĺňa formálne náležitosti uvedené v čl. 9 ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti v znení neskorších predpisov.

Základom pre spracovanie rozpočtu ako takého bolo zadefinovanie východísk a možností rozpočtu – príjmov na príslušný rozpočtový rok, ako aj východísk na nasledujúce dva po sebe idúce roky. Rozpočet bol v príjmovej časti pripravený na základe dostupných informácií o predpokladanom výnose dane z príjmu územnej samosprávy s tým, že návrh je konzervatívne znížený tak, aby čiastočne kryl externé riziká spojené s vystúpením Veľkej Británie z Európskej únie, nedodržiavaním rozpočtových pravidiel Európskej únie niektorými štátmi (najmä Talianskom) a napätím v obchodných vzťahov USA s inými štátmi. V oblasti výdavkov (hlavne kapitálových) vychádza návrh rozpočtu z aktivít rozpracovaných alebo začatých v roku 2018. Okrem toho boli do návrhu rozpočtu zapracované výdavky na základné, pravidelne sa opakujúce činnosti obce.

Konštatujem, že predložený návrh rozpočtu bol spracovaný na základe ustanovení zákonov o rozpočtových pravidlách.

Základné makroekonomické ukazovatele ekonomiky v čase tvorby návrhu rozpočtu predpokladajú možnosť veľmi dobrého hospodárskeho rastu slovenskej ekonomiky a tým tvorby nových pracovných miest a rastu nominálnych miezd s nízkymi potenciálnymi rizikami možného nepriaznivého dopadu na územnú samosprávu. Výber dane z príjmu fyzických osôb sa už niekoľko rokov vyvíja mimoriadne priaznivo. Pre obec Huncovce je tento nárast zosilnený nárastom počtu obyvateľov obce Huncovce. Ako však bolo spomenuté, zamestnanosť na Slovensku a tým aj výber dane z príjmu fyzických osôb môže byť ohrozená externými rizikami.

Návrh rozpočtu obce bol zostavený na základe vládneho návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2019 – 2021 určujúcich rast hospodárstva, zohľadňujúcich vývoj zamestnanosti, rast nominálnych miezd a rast inflácie. Predpoklad Ministerstva financií je však mierne znížený tak, aby čiastočne vykryl externé riziká.

Financovanie školských zariadení v rámci originálnych kompetencií je navrhnuté tak, aby všetky finančné prostriedky určené v podiele dane z príjmu fyzických osôb pre oblasť

školstva boli použité pre oblasť školstva. Po dlhých rokoch sa podarilo vyriešiť problém s financovaním materskej školy. Dlhodobý problém s financovaním materskej školy pomohlo vyriešiť hlavne zvýšenie kapacity materskej školy a tým efektívnejšie využitie zamestnancov materskej školy. Prostredníctvom podielu na dani z príjmov fyzických osôb plánuje obec získať pre materskú školu sumu 238 430 eur na bežné výdavky. Ak pripočítame vlastné príjmy vo výške 20 100 eur a štátne účelové dotácie (spolu 62 730 eur), na prefinancovanie bežných výdavkov (321 130 eur) nepotrebujeme použiť žiadnu dodatočnú rezervu (pre porovnanie – v rozpočte pre rok 2017 sme museli rozpočet materskej školy dofinancovať sumou 33 299 eur). Kapitálové výdavky nie sú v materskej škole plánované. Problematickejšie je financovanie školského klubu detí, keďže školské kluby sú už financované podľa skutočného počtu detí a nie podľa počtu detí celej školy. Základná škola sa však s týmto problémom v rozpočte vysporiadala. Bude však potrebné zamyslieť sa nad budúcnosťou školskej jedálne. V rozpočte nie je plánované jej rozšírenie, ak by však mali záujem o teplú stravu všetci stravníci, kapacitne by to školská jedáleň nezvládla. Pre centrum voľného času sú vyčlenené finančné prostriedky na 362 detí. Keďže finančné prostriedky na záujmovú činnosť detí získa obec na všetky deti vo veku od 5 do 15 rokov, ktoré sú občanmi obce (na základe údajov Štatistického úradu SR), vzniká nám tak rezerva, ktorú môžeme použiť na iné formy práce s deťmi (centrá voľného času v iných obciach, resp. mestách, ale aj napríklad športové kluby, ktoré pracujú s deťmi, čiastočne aj DHZ). Financovanie Súkromného centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a Súkromného centra špeciálneho pedagogického poradenstva je plánované podľa zákonných pravidiel. Celkovo je v oblasti originálnych kompetencií školstva pozitívne to, že obec nemusí na školstvo doplácať z iných zdrojov, ba naopak, generuje rezervu na „splácanie investície do materskej školy v rokoch 2015 – 2016“.

Pri financovaní základnej školy v rámci preneseného výkonu štátnej správy (zabezpečenie vzdelávacieho procesu) je v rozpočte zahrnuté aj využitie vlastných príjmov základnej školy. Od roku 2018 sú vlastné príjmy základnej školy aj materskej školy vyššie ako v minulých rokoch. Tento nárast je spôsobený legislatívnou úpravou – od roku 2018 sú do rozpočtu zahrňané aj príjmy a výdavky na potraviny v školských jedálňach (do roku 2017 boli sledované na samostatnom účte - tzv. potravinovom, ktorý bol účtovaný bez rozpočtovej klasifikácie).

Rozpočet nepredpokladá výraznejšie výkyvy v počtoch žiakov, resp. detí v rokoch 2019 až 2021.

B e ž n ý rozpočet obce pre rok 2019 je v predložennom návrhu koncipovaný ako prebytkový. Nasledujúce dva rozpočtové roky sú taktiež uvažované ako prebytkové.

K a p i t á l o v ý rozpočet, v súlade s možnosťami príjmov a potrebami realizácií, sa predpokladá v roku 2019 ako schodkový, so zapojením prebytku bežného rozpočtu a príjmových finančných operácií. Rozpočtové roky 2020 a 2021 sú taktiež plánované ako schodkové, s uvažovaným krytím prebytkom bežného rozpočtu.

Pre rok 2019 sú navrhnuté príjmové finančné operácie – zapojenie nevyčerpaných transferov z roku 2018 v celkovej sume 11 800 eur, použitie rezervného fondu vo výške 213 100 eur výstavbu cyklotrasy (suma bude vrátená po prefinancovaní cyklotrasy z rozpočtových zdrojov Európskej únie a štátneho rozpočtu v roku 2020) a prijatie úveru vo výške 338 420 eur na odkúpenie pozemkov do majetku obce pre IBV v lokalite „za školou“. V rokoch 2020-2021 rozpočet neuvažuje so zapojením žiadnych finančných operácií.

Finančné prostriedky určené fiškálnou decentralizáciou a ďalšie uvažované daňové a nedaňové príjmy a finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu budú používané na zabezpečenie základných samosprávnych kompetencií v oblasti výkonu samosprávy podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, ako aj na úhradu ďalších nutných potrieb obce vo výdavkovej oblasti.

Rozborom jednotlivých rozpočtovaných položiek v príjmovej oblasti rozpočtu je možné skonštatovať, že celkové rozpočtované bežné príjmy sú v rokoch 2019-2021 stabilizované. Kapitálové príjmy sú rozpočtované hlavne vo forme dotácií na investície pre rok 2019. Na roky 2020-2021 nie sú rozpočtované žiadne dotácie, v roku 2020 by však mal byť dosiahnutý príjem z refundácie časti výdavkov na budovanie cyklotrasy realizovanej v roku 2019.

Podiel očakávaných vlastných (daňových aj nedaňových) bežných príjmov voči celkovým bežným príjmom roka 2019 je plánovaný na 56,04%, v rokoch 2020 a 2021 sa predpokladá mierne vyšší podiel – 59,47% v roku 2020, 62,85% v roku 2021. Rozsah plánovaných vlastných kapitálových príjmov je v roku 2019 plánovaný len na 0,05% z celkových príjmov, v rokoch 2020 a 2021 je to podobne (po 0,06%). Kapitálové dotácie sú plánované len v roku 2019 vo výške 15,72% z celkových príjmov, pre roky 2020 a 2021 nie sú plánované žiadne.

Príjmy z daní z nehnuteľnosti a z miestnych poplatkov za komunálne odpady a drobné stavebné odpady sú plánované mierne nad úrovňou očakávanej skutočnosti roka 2018, tento príjem môžeme označiť za stabilný s miernym nárastom. Nárast je plánovaný v súvislosti s postupným miernym nárastom zdaňovaných subjektov, v žiadnom z rokov 2019 – 2021 nie je zapracovaná zmena sadzieb daní a poplatkov.

Podiel nedaňových príjmov v rokoch 2019 - 2021 je taktiež stabilizovaný a pri pravidelných príjmoch sa výrazne neodlišuje od roka 2018. Nedaňové príjmy sú plánované realisticky na základy očakávaných príjmov roka 2018 bez zapracovania jednorazových príjmov. Len v roku 2019 sú jednorázovo rozpočtované príjmy z refundácie nákladov na vybudovanie kanalizačných prípojk na Lomnickej ulici.

V predloženom návrhu rozpočtu sú cudzie bežné príjmy (dotačné zdroje) plánované pre rok 2019 v objeme 1 164 774 eur, čo voči očakávanej skutočnosti roka 2018 predstavuje mierny pokles o 0,57 %. Pokles je spôsobený ukončením niektorých podporných programov na podporu rastu zamestnanosti. Nie je však vylúčené, že tieto programy na podporu zamestnanosti budú počas roka obnovené a budú predmetom zmeny rozpočtu. V nasledujúcich dvoch rozpočtových rokoch 2020 a 2021 je rozpočtovaná mierne nižšia suma dotácií z dôvodu zatiaľ ukončenia financovania niektorých projektov – napr. občianska poriadková služba, terénna sociálna práca, asistenti pre materskú školu (projekt inklúzie), pričom zatiaľ nie sú známe podmienky pokračovania týchto projektov. Drvivá väčšina bežných dotácií je určená pre základnú a materskú školu. Osobitné dotácie na neštátne školské zariadenia Súkromné centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva v návrhu rozpočtu nie sú, úhrada činnosti týchto zariadení je zabezpečená v súlade so zákonnými predpismi, z podielu z výnosu dane z príjmu fyzických osôb.

Programový rozpočet, v rámci svojich možností, pokrýva nevyhnutné bežné výdavky na zabezpečenie činnosti miestnej samosprávy vo všetkých jej oblastiach, najmä na výkon samosprávnych pôsobností obce, výdavky na činnosti súvisiace s riadnym hospodárením s majetkom obce - na správu, údržbu, udržanie a rozvoj majetku obce, na zabezpečenie výstavby, údržby a správy miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, cintorína, kultúrnych, športových a iných akcií,... Takmer všetky potreby boli rozpočtované v nevyhnutnej miere.

Z celkových výdavkov je v roku 2019 určených na zabezpečenie originálnych a prenesených kompetencií obce za oblasť školstva 43,61%, v roku 2019 61,01% a v roku 2020 60,96%. Z týchto údajov je evidentné, že výdavky na školstvo dlhodobo tvoria výraznú časť obecného rozpočtu. V roku 2019 je tento pomer výrazne nižší ako v rokoch 2020 a 2021, nakoľko v roku 2019 sú plánované rozsiahle investície do cyklotrasy a do IBV „za školou“.

V rozpočte sú plánované účelové dotácie pre športové kluby vo výške 6 800 eur a pre dobrovoľný hasičský zbor vo výške 2 640 eur, plánované sú však aj finančné prostriedky pre zabezpečenie kultúrnych a športových podujatí (kultúrne podujatia 12 000 eur, športové podujatia 9 350 eur. V rokoch 2020 a 2021 sú plánované tieto výdavky na mierne vyššej úrovni. Z dotácií je plánovaná ešte dotácia na záchranu kultúrneho dedičstva (oltár v r.k. kostole) vo výške 3 000 eur a na zabezpečenie opatrovateľskej služby v obci (v rámci starostlivosti o seniorov). Oblasť poskytovania dotácií, v zmysle § 7 ods. 4 a 6 zákona 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších právnych predpisov rieši aj všeobecne záväzné nariadenie Obce Huncovce č. 3/2011. **Upozorňujem**, že použitie dotovaných finančných prostriedkov je možné len na základe jednoznačného písomného vymedzenia účelu poskytnutia dotácie. Na ich poskytnutie obec nemôže použiť finančné prostriedky získané návratnými zdrojmi financovania alebo iným spôsobom, ktorým by sa zvýšil celkový dlh obce. Dotácie sa poskytujú na základe žiadosti a dokladov preukazujúcich splnenie podmienok na poskytnutie dotácie, ustanovených daným zákonom alebo osobitným predpisom.

V rozpočtovom roku 2019 je plánované prijatie úveru vo výške 338 420 eur na odkúpenie pozemkov do majetku obce pre IBV v lokalite „za školou“. Obec nebude k 1.1. 2019 evidovať žiadnu úverovú záťažnosť ani ručiteľské záväzky. Výška úverov tak v prípade prijatia tohto úveru dosiahla hodnotu 338 420 eur, čo predstavuje 24,59% vlastných bežných príjmov roka 2018. Prijatie tohto úveru je tak v súlade s § 17, ods. 6 písm. a) Zákona č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rozpočtových pravidlách“) a nepresahuje ani limit uvedený v § 17, ods. 9 Zákona o rozpočtových pravidlách (50%). Prijatie tohto úveru odporúčam nielen z dôvodu, že spĺňa zákonné požiadavky Zákona rozpočtových pravidiel, ale aj z dôvodu, že splácanie úveru bude riešené z predaja pozemkov v IBV „za školou“, takže nebude riešené na úkor iných investičných aktivít obce. V ďalších rokoch (2020 - 2021) zatiaľ nie je plánované prijatie žiadneho úveru.

V návaznosti na uvádzané skutočnosti **konštatujem** súlad úverovej záťažnosti obce s platnými zákonmi o rozpočtových pravidlách, neporušenie podmienok prijatia návratných zdrojov financovania obcou k 1.1.2019 a neporušenie podmienok prijatia návratných zdrojov financovania obcou v plánovanom rozpočtovom období rokov 2019 – 2021.

Záväzky zo splácania úverov budú zatiaľ v rokoch 2019-2021 tvorené len predpokladanými úrokovými nákladmi vo výške 600 eur v roku 2019, 7 000 eur v roku 2020

a 7 000 eur v roku 2021. V roku prijatia úveru (2019) budú tieto splátky tvoriť len 0,04 % z vlastných bežných príjmov roka 2018. V roku 2020 budú splátky tvoriť 0,48 % z vlastných bežných príjmov roka 2019, v roku 2021 bude tento pomer 0,46 %. Splácanie istiny zatiaľ nie je plánované, nakoľko bude riešené z predaja pozemkov, ktorých termín zatiaľ nie je známy. Splácanie úveru by bolo riešené formou predčasných splátok, ktoré nevstupujú do výpočtu sumy splátok podľa Zákona o rozpočtových pravidlách. Týmto môžeme konštatovať, že prijatie úveru v roku 2019 vo výške 338 420 je v súlade s § 17, ods. 6 písm. b) Zákona o rozpočtových pravidlách.

Aj suma ročných splátok návratných zdrojov financovania je plne **v súlade** s pravidlami používania návratných zdrojov financovania a platných zákonov o rozpočtových pravidlách.

Na základe priebežne posudzovanej a hodnotenej celkovej výšky skutočných záväzkov vznikajúcich počas roka 2018 **konštatujem**, že ich vývoj nezakladá vznik skutočnosti pre zavedenie ozdravného režimu a nútenej správy v hodnotených rozpočtovaných rokoch (§ 19 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov).

Návrh viacročného rozpočtu Obce Huncovce na roky 2019 - 2021, v súlade s ustanoveniami § 9, ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, bol zverejnený obvyklým spôsobom, aby sa mohli k nemu občania obce vyjadriť.

V náväznosti na uvádzané skutočnosti **odporúčam**

Obecnému zastupiteľstvu obce Huncovce
predložený návrh rozpočtu Obce Huncovce vrátane programového rozpočtu na rok 2019 schváliť a návrh rozpočtu na roky 2020 – 2021 zobrať na vedomie.

Stanovisko hlavného kontrolóra obce k návrhu na prijatie úveru vo výške 338 420 eur na financovanie kúpy pozemku do majetku obce pre IBV „Za školou“ v roku 2019:
Prijatie úveru vo výške 338 420 eur na financovanie kúpy pozemku do majetku obce pre IBV „Za školou“ v roku 2019 **je v súlade** s § 17, ods. 6 písm. a) a b) Zákona č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov

Ing. Miroslav Karpiš
hlavný kontrolór obce

Huncovce 10.12. 2018